

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/84924,Paszporty-Paragwaju-w-Jerozolimie-15-grudnia-2019.html>
28.02.2026, 10:46

„Paszporty Paragwaju” w Jerozolimie – 15 grudnia 2019

15.12.2019

Przedstawiciele Instytutu Pamięci Narodowej – zastępca prezesa dr Mateusz Szpytma oraz Agnieszka Jędrzak, kierownik Sekcji Międzynarodowej w Biurze Prezesa IPN, wzięli udział w uroczystym otwarciu w Jerozolimie wystawy „Paszporty na całe życie”, poświęconej polskim dyplomatom, którzy ratowali Żydów w czasie drugiej wojny światowej, oraz w pokazie filmu produkcji IPN „Paszporty Paragwaju”, opowiadającego o tych wydarzeniach. W wernisażu i pokazie filmu uczestniczyli także między innymi Anna Gutkowska – wicedyrektor Instytutu Pileckiego w Warszawie, który przygotował wystawę, ambasador RP w Izraelu Marek Magierowski, ambasador RP w Szwajcarii Jakub Kumoch, przedstawiciele Instytutu Polskiego w Tel Awiwie, a także prezydent Centrum Dziedzictwa im. Manachema Begina Herzl Makov. Po projekcji odbyła się dyskusja panelowa.

– Chciałbym Państwu bardzo serdecznie podziękować za zaproszenie na dzisiejszą uroczystość. Jeszcze bardziej dziękuję za to, że dzisiaj pokazujecie wyprodukowany przez IPN film pt. „Paszporty Paragwaju” – powiedział wiceprezes IPN Mateusz Szpytma podczas inauguracji wystawy. Zwrócił uwagę na to, że uroczystość odbywa się kilkaset metrów od grobu Oskara Schindlera. – Mam nadzieję – powiedział – że stanie się tak, że grupa Aleksandra Ładosia i tzw. lista Ładosia będzie równie znana w Izraelu i na świecie jak lista Schindlera.

– Co istotne, grupa Ładosia składała się i z Polaków i Żydów, a cała akcja odbywała się w porozumieniu z polskim rządem na uchodźstwie – podkreślił dr Szpytma. – Z tym samym rządem, dzięki któremu Menachem Begin, patron tej instytucji, został uratowany z sowieckiego piekła i dzięki Armii tego rządu, pod dowództwem gen. Andersa, dotarł tu, do Erec Izrael, by kilka lat później współtworzyć państwo, w którym się znajdujemy.

– Dziękuję Centrum Begina za gościnę i cieszę się również, że jest z nami Shai Segal, syn Abrahama Segala, który uratowany został od Zagłady w mojej rodzinnej Markowej. Jestem przekonany, że wspominając naszych wspólnych bohaterów, możemy z nadzieją spoglądać na relacje pomiędzy naszymi krajami i narodami – zakończył swoje wystąpienie wiceprezes IPN.

W latach 1942–1943 w poselstwie RP w Bernie funkcjonowała nieformalna grupa złożona z polskich dyplomatów oraz działaczy organizacji żydowskich. Wspólnie pozyskiwali paszporty państw Ameryki Południowej. Falszywe dokumenty trafiały do Żydów w okupowanej Europie, którym dzięki nim udawało się uniknąć wywózek do niemieckich obozów zagłady. Do grupy działającej przy polskim poselstwie w Bernie należeli Aleksander Ładoś, Stefan Jan Ryniewicz oraz Juliusz Kuhl. Ze strony organizacji żydowskich ogromną rolę odegrali Adolf H. Silberschein i Chaim Eiss. Członkowie grupy zajmowali się produkcją nielegalnych paszportów co najmniej od 1941 r. i kontynuowali swoją działalność do zakończenia Holokaustu. Rodziny wielu ocalonych dopiero niedawno dowiedziały się, komu tak naprawdę zawdzięczają życie.

Lista Ładosia to imienny spis 3262 posiadaczy paszportów latynoamerykańskich wystawionych osobom pochodzenia żydowskiego w okresie Holokaustu przez Poselstwo RP w Szwajcarii. Powstała pod redakcją naukową ambasadora Polski w Szwajcarii dr. Jakuba Kumocha, została opracowana i wydana przez Instytut Solidarności i Męstwa im. Witolda Pileckiego. Prace badawcze prowadzili wspólnie pracownicy Ambasady RP w Bernie i Instytutu Pileckiego, przy

wspierciu ekspertów z Instytutu Pamięci Narodowej, Żydowskiego Instytutu Historycznego oraz Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu. Instytut Pamięci Narodowej dokonał łącznie sprawdzenia 1843 nazwisk i znalazł 17 tysięcy stron dokumentów o 998 osobach.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Relacja